

Тобто, в реаліях сьогодення на зміну освоєння спеціальності прийшло міждисциплінарна освіта, яка формує випускників вишів, здатних вирішувати завдання із створення нових виробництв, запровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій, пошуку фінансових ресурсів на світових ринках, вибудовування локальних і глобальних логістичних ланцюжків.

У даний час у вищій школі ведуться пошуки способів подолання розриву між логікою освоєння і логікою систем знань за кількома напрямками, а саме: реорганізація знань, побудова їх у вигляді компактних модулів; трансформація змісту освіти – від освоєння системи знань до освоєння специфіки діяльності ринкових суб'єктів; перехід до іншої просторової моделі освіти: «суб'єкт освіти – освітні ресурси».

Реалізацію зазначених освітніх заходів, на нашу думку, необхідно проводити в рамках розвиваючого навчання на основі студентоцентризму, що дозволяє в процесі засвоєння матеріалу формувати здібності до аналітичного мислення студента. Індивідуальне засвоєння наукових знань може бути організовано так, щоб воно в стисло-скороченій формі відтворювало дійсний процес формування і розвитку цих знань шляхом розробки і створення індивідуально-орієнтованої системи підтримки навчання. Така система повинна базуватися: по-перше, на можливості студента взаємодіяти з викладачем у процесі вивчення як основних, так і допоміжних матеріалів; по-друге, на системно-розроблених рекомендаціях щодо використання студентами навчальних матеріалів і методик їх засвоєння; по-третє, на підтримці викладачем процесу створення студентом власних нотаток і конспектів особливо в процесі його самостійної роботи.

Навчання студента при цьому з самого початку спрямовується на одержання самостійних досягнень і результатів, що мають своє відображення в абстрактних дефініціях, аксіомах і постулатах, тобто, він стає «співучасником» творчого процесу.

*Швиданенко Г. О., к.е.н.,
професор кафедри економіки підприємств,
Бойченко К.С., к.е.н.,
доцент кафедри економіки підприємств*

ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ

Виховання — справа важка, і поліпшення його умов — одна з священних обов'язків кожної людини, бо немає нічого важливішого, як освіта самого себе і своїх ближніх.

Сократ

Освіта – провідний чинник соціального та економічного прогресу. На сучасному етапі розвитку суспільство все більше потребує фахівців, які володіють глибокими знаннями, творчо і критично мислять і здатні приймати оптимальні рішення в складних виробничих ситуаціях. У цьому зв'язку перед педагогічною наукою постає завдання дослідження і розробки такої технології навчання, що розвиває різнобічні навчальні вміння студентів засобами інструментальної дидактики, знижує пізнавальні труднощі і підвищує мотивацію досягнення визначених цілей. Вдосконалення комплексних навчальних умінь повинне спиратися на логіку і системність, емоційно-образні та оціночні компоненти мислення. При цьому виникає об'єктивна необхідність розвитку студентоцентризму, фокусування не на процес, а на результат навчання.

Мостом, що поєднує теоретичні уявлення з педагогічною практикою, слугують принципи організації навчального процесу. Ці принципи завжди відображають взаємозалежності між об'єктивними закономірностями навчального процесу і цілями, які стоять в навчанні. Для ефективного навчання підростаючого покоління викладачам вузу слід добре засвоїти наукові основи викладання, зокрема розвивати студентоцентризм як максимальне наближення освіти і реальних процесів навчання конкретного студента до набуття конкретних компетентностей, здібностей і реалізації своїх життєвих планів, на що і має спрямовувати свої зусилля дидактика вищої школи.

У сучасній дидактиці принципи навчання розглядаються як рекомендації, що спрямовують педагогічну діяльність і навчальний процес у цілому, як способи досягнення педагогічних цілей з урахуванням закономірностей навчального процесу, в якому реалізується індивідуальний підхід до кожного студента, а також надається право вибору того чи того напрямку в процесі набуття компетентностей,

У процесі розвитку студентоцентризму дидактика вищої школи покликана поставити на наукову основу вирішення таких завдань:

по-перше, обґрунтування специфічних цілей, змісту освіти та соціальних функцій вищої школи;
по-друге, наукове обґрунтування способів конструювання педагогічного процесу у вищій школі та здійснення результативної навчальної діяльності;

по-третє, визначення оптимальних шляхів, вибір змісту, методів, форм сучасних технологій навчання;

по-четверте, надання можливостей студентам брати участь в оцінюванні результатів роботи один одного, а також викладача.

Формування ряду процесів студентоцентризму нами апробовано при викладанні дисципліни «Тренінг-курс «Створення власного бізнесу». За підсумками оцінювання студентів можна стверджувати про позитивні результати.

Використання дидактичних технологій з метою підвищення ефективності студентоцентризму трансформує діяльність як викладача, так і студента, змінюючи її зміст, структуру, роблячи значний вплив на характер мислення, мотиви учасників цієї діяльності, значною мірою перебудовуючи систему відносин між ними, сприяє формуванню в студентів цілісного відображення отриманих знань, явища або процесу і на цій основі допомагає інтенсифікувати процес пізнання та підвищити рівень інтелектуалізації його результатів.

Література

1. Хоружий Г. Студентоцентризм як принцип академічної культури / Г. Хоружий // Вища школа. – 2012. – № 4. – С. 7–24.
2. Артюхина А.И., Вахтина Е.А. Студентоцентрический аспект реализации компетентностного подхода в вузе // Известия Волгогр. гос. тех. ун-та: межвуз. сб. науч. ст. – Волгоград, 2012. – № 11(98). – С. 31–32.

*Шевченко О. Л., к.е.н,
доцент кафедри маркетингу*

ЗМІСТ НАВЧАННЯ І ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК СТУДЕНТІВ: НАПРЯМИ, ПРИНЦИПИ, ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК

Формування компетентностей і високих результатів навчання у вищому навчальному закладі залежать від множини факторів наукового, прикладного та організаційного характеру. Студент є основною ланкою, об'єктом навчального процесу, споживачем освітньої послуги, на якого має орієнтуватись діяльність навчального закладу. У наш непростий час, що характеризується швидкими змінами в економічному та інформаційному середовищі, необхідні нові підходи організації процесів навчання. Економічна освіта є тісно взаємопов'язаною із змінами економічного середовища в країні і, відповідно, має реагувати на його виклики. Головною метою є підготовка висококваліфікованого працівника, що був би конкурентоспроможним на ринку праці.

Структуризація навчального процесу має відбуватися з максимальним наближенням до реалій і вимог, що диктуються ринком праці. Особливого значення в даному контексті набуває впровадження активних методик, що дійсно відображають сучасні тенденції економічного розвитку як на вітчизняному, так і світовому рівнях. В умовах трансформаційних процесів в економіці першочергового значення набуває здатність фахівців швидко адаптуватися до поточної ситуації, вміння самостійно мислити і приймати управлінські рішення, брати на себе ініціативу, логічним чином застосовувати і адаптувати отриманий в університеті базис для застосування в конкретних практичних ситуаціях. Поєднання зазначених факторів робить доцільним застосування так званих «кейс-методів» (аналізу конкретних ситуацій), що дозволяє виробляти і стимулювати у студентів здатність до інтеграції теоретичних і практичних знань у максимально адаптованих до дійсності умовах.

Необхідним у підвищенні професійного саморозвитку студентів є застосування проблемно-цільового підходу, що дозволить дотримуватися принципів орієнтації на студента, а не лише врахувати досвід і знання конкретного викладача. Має відбуватися оптимальне поєднання набутого викладацького досвіду з врахуванням особистості та здібностей самого студента, знаходження найдієвіших форм взаємодії у навчальному процесі, що розкривали б і заохочували студентів до пошуку і засвоєння інформації в межах окресленої споживачем проблематики. У цьому контексті доцільним є впровадження колективних та індивідуальних науково-дослідних проектів (есе, реферати, аналітичні огляди, презентації) в рамках робочої програми курсу, що враховуватимуть зазначені принципи. Доцільним є також упровадження науково-дослідницьких семінарів, що максимальним чином поєднували б теоретичні та аналітичні знання, вчили висловлювати і доводити власну точку зору, працювати в команді і на результат. Це допомагає розвивати компетентності і глибоко розуміти тенденції економічного розвитку з концентрацією студента на окремих напрямках, що являють базис його майбутньої професії.